

Katowice, 15 lutego 2010

WOJEWODA ŚLĄSKI

KA/III/0023/3/10

R

WPLYNEŁO
2010-02-18

Pani
Izabela Leszczyńska
Posel na Sejm RP
Biuro Poselskie
ul. Nowowiejskiego 24
42-217 Częstochowa

Sejmowa Pani Posel

W związku ze skierowanym do Wojewody Śląskiego pismem Pani Posel z 18 stycznia br. dotyczącym awarii energetycznej w północnej części województwa – odnosząc się kolejno do zadanych w piśmie pytań, wyjaśniam co następuje:

Wojewoda, bez wprowadzenia stanu nadzwyczajnego, w tym przypadku stanu klęski żywiołowej nie ma instrumentów prawnych pozwalających wyrzucić prasę na przedsiębiorcę działającego w granicach prawa. Szczegółowa analiza omawianej sytuacji nie wykazała potrzeby wprowadzenia stanu klęski żywiołowej. W prowadzonych przez służby energetyczne działaniach związanych z przywróceniem zasilania nie dopatrzono się zlej woli, czy zaniedbania. Należy pamiętać o skali zjawiska oraz nakożeniu się niekorzystnych warunków meteorologicznych, pogęszczających i utrwalających skutki awarii, takich jak opady marnującego śniegu z deszczem oraz zjawiska szadziowe. Według Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach takich strat w substancji leśnej wywołanych szadzią nie odnotowano w całej znanej historii leśnictwa w regionie – 600 tys. m³ pokłamanych drzew w Lasach Państwowych oraz 100 tys. m³ w lasach innych właścicieli.

Niemniej, zastrzeżenia budzi niewłaściwa ocena możliwości naprawczych przez ekipy Enion S.A. w pierwszej fazie awarii, a w konsekwencji zbyt małe siły i środki skierowane do akcji. W związku z tym Wojewoda Śląski zaproponował nowelizację ustawy o wojewodzie / administracji rządowej w województwie, polegającą na rozszerzeniu katalogu jednostek określonych w art. 25 ustawy o przedsiębiorstwa oraz państwowe jednostki organizacyjne posiadające i nieposiadające osobowości prawnej – chodzi tu przede wszystkim o Lasy Państwowe, Parki Narodowe i Krajobrazowe – tj. wszystkie podmioty zarządzające lasami (prowadzące gospodarkę leśną) bez względu na formę ich własności, następnie jednostki ochrony zdrowia (ZOZ-y, szpitale) i inne jednostki, których zadaniem jest m.in. niesienie pomocy i zapewnienie bezpieczeństwa (np. GOPR, TOPR, WOPR i stowarzyszenia).

Wymiana informacji z dostawcami i dystrybutorami energii elektrycznej w województwie odbywa się na podstawie zarządzenia nr 270/04 Wojewody Śląskiego - szefa obrony cywilnej województwa z dnia 16 lipca 2004 r. w sprawie organizacji systemu wczesnego ostrzegania w województwie śląskim oraz zawartych

w ślad za nim porozumień. W dokumentach tych określono standardy i procedury wymiany informacji.

W celu zwiększenia wpływu na sposób działania przedsiębiorcy należy niezwłocznie wdrożyć zapisy znowelizowanej przez Sejm RP w dniu 17 lipca 2009 r. ustawy o zarządzaniu kryzysowym, a w szczególności:

1. opracować i przyjąć uchwałą Rady Ministrów Narodowy Program Ochrony Infrastruktury Krytycznej,
2. wydać rozporządzenie Rady Ministrów określające sposób realizacji określonych w ustawie obowiązków i współpracy w zakresie Programu przez organy administracji publicznej i służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo narodowe z właścicielami oraz posiadaczami infrastruktury krytycznej,
3. wydać rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie tworzenia, aktualizacji oraz struktury planów ochrony infrastruktury krytycznej, co umożliwi tworzenie tych planów przez właścicieli i posiadaczy infrastruktury krytycznej.

Odbiorców energii łączy z dostawcą (w tym wypadku z firmą Enion S.A.) stosunek prawny na podstawie zawartej umowy. Umowa określa prawa i obowiązki jej stron. Bez wątpienia przedsiębiorstwo energetyczne winno dostarczać energię w sposób ciągły i nieprzerwany, co wynika z art. 4 ust. 1 ustawy z 10 kwietnia 1997 r. *Prawo energetyczne* (Dz. U. z 2006 r. Nr 88, poz. 625).

Jeżeli firma energetyczna nie wykonała swoich zobowiązań względem kontrahentów, to zgodnie z art. 471 Kodeksu cywilnego obowiązana jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dostawca odpowiedzialności nie ponosi. Stosownie do brzmienia art. 361 Kodeksu cywilnego, naprawienie szkody obejmuje zarówno:

- 1) straty, które poszkodowany poniósł
- 2) korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono.

Dochodzenie roszczeń wynikających z zawartych umów cywilnoprawnych następuje na drodze powództwa cywilnego przed sądami powszechnymi.

Należy jednak podkreślić, iż dłużnik (w omawianym wypadku Enion S.A.) może uwolnić się od odpowiedzialności jeżeli wykaże, że niewykonanie zobowiązania (przerwa w dostawach energii) wynika z okoliczności, za które nie ponosi on odpowiedzialności. Do takich okoliczności zalicza się tzw. siłę wyższą, co oznacza pewne zdarzenia nie do uniknięcia, nad którymi człowiek nie panuje. Bez wątpienia będą to wszelkiego rodzaju klęski żywiołowe (! to niezależnie od tego, czy ogłoszono stan klęski żywiołowej czy też nie), jak powodzie, śnieżyce, pioruny etc. Granicę odpowiedzialności dostawcy wyznacza, co do zasady, należyta staranność jego działania (art. 472 Kodeksu cywilnego). Jeżeli pomimo dochowania w swych działaniach należytej staranności dostawca nie był w stanie wznowić dostaw energii w określonym czasie, nie ponosi on odpowiedzialności.

O tym, czy wystąpiły okoliczności wyłączające odpowiedzialność Enion S.A., i czy dostawca działał z należyłą starannością, rozstrzyga sąd z osobna dla każdej konkretnej sprawy.

Zgodnie z art. 9c ust. 2 ustawy z 10 kwietnia 1997 r. *Prawo energetyczne* do obowiązków operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego należy między innymi:

- zapewnienie bezpieczeństwa dostarczania energii elektrycznej poprzez zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonowania systemu elektroenergetycznego

i odpowiedniej zdolności przesyłowej] w sieci przesyłowej elektroenergetycznej oraz

- eksploatacja, konserwacja i remonty sieci, instalacji i urządzeń, w sposób gwarantujący niezawodność funkcjonowania systemu elektroenergetycznego.

Według informacji sporządzonej przez Enion S.A. realizacją zadań w przedmiotowym zakresie utrudniają:

1. brak właściwych uregulowań prawnych określających zasady utrzymania roślinności pod liniami energetycznymi przebiegającymi przez lasy, a także status prawny gruntów pod liniami (służebność gruntowa, służebność przesyłu),
2. błąd w ustawie o ochronie przyrody uniemożliwiający wydanie zgody na wycinkę drzew (poza lasami), jeśli wniosku nie złoży właściciel terenu,
3. brak regulacji prawnych umożliwiających przedsiębiorstwom energetycznym dostęp do urządzeń zlokalizowanych na cudzym gruncie w celu ich konserwacji (dotyczy także innej infrastruktury),
4. brak jednoznacznych procedur i standardów dokumentacji niezbędnych dla lokalizowania sieci na obszarach NATURA 2000 a także standardów jej utrzymania,
5. niewłaściwe przepisy zabraniające lokalizowania sieci w pasie drogowym dróg ekspresowych i autostrad,
6. brak ustawowego powiązania tworzonych na podstawie Prawa energetycznego planów rozwoju sieci z planami zagospodarowania przestrzennego,
7. znaczące utrudnienia w budowie nowych linii związane z koniecznością uzyskiwania zgody wszystkich właścicieli gruntów, przy braku możliwości wyłączeń,
8. niewłaściwe regulacje w Kodeksie cywilnym dotyczące służebności przesyłu; należy wprowadzić regulacje ustawowe, które regulowałyby tryb, zasady oraz stawki za ustanowienie służebności przesyłu.

Według Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach niezbędne jest również uregulowanie finansowych aspektów utrzymania linii energetycznych. Obecnie jest to grunt leśny – trwale wylesiony, za który właściciel lasu płaci podatek, a przedsiębiorstwa energetyczne odmawiają partycypacji. Należy również ustawowo, jednoznacznie określić, że za utrzymanie w należytym stanie pasów wylesień związanych z przebiegającą przez lasy infrastrukturą drogową, kolejową, energetyczną i telekomunikacyjną odpowiadają zarządcy tej infrastruktury. Dotyczy to również wycinek drzew znajdujących się poza pasem wylesienia a zagrażających bezpieczeństwu tej infrastruktury.

Na zakończenie pragnę wyrazić nadzieję, że udzielone niniejszym piśmie wyjaśnienia okażą się wyczerpujące w sprawie będącej przedmiotem wystąpienia Pani Poseł.

z up. WIOLETTY ŚLĄSKIEGO

Barbara Jermala
wz. Dyrektor Wydziału
Kontroli i Analizy